

Školní program proti šikanování

**Základní škola
Světice**

Školní program proti šikanování (podrobné informace k rozpoznání šikany a jejímu řešení)

Školní program proti šikanování vychází z následujících dokumentů:

- metodického pokynu Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy k prevenci a řešení šikany ve školách a školských zařízeních (Dokument č. j. MŠMT-21149/2016)
- metodického doporučení k prevenci rizikového chování u dětí, žáků a studentů ve školách a školských zařízeních, MŠMT č. j. 21291/2010-28
- vyhlášky MŠMT č. 72/2005 Sb. o poskytování poradenských služeb ve školských zařízeních

Tvorba a realizace: všichni pedagogičtí pracovníci ZŠ Světice

Zodpovídá: ředitelka školy Mgr. Pavla Žižková

Koordinace a sestavení: školní metodička prevence Mgr. Hana Jelínková

Charakteristika šikanování

Šikanování je jakékoliv chování, jehož záměrem je ublížit, ohrožit, nebo zastrašovat žáka, případně skupinu žáků. Spočívá v cílených a opakovaných fyzických a psychických útocích jedincem nebo skupinou vůči jedinci či skupině žáků, kteří se neumí, nebo z nejrůznějších důvodů nemohou bránit. Zahrnuje jak fyzické útoky např. v podobě bití, vydírání, loupeží, poškozování věcí, tak i útoky slovní v podobě nadávek, pomluv, vyhrožování či ponižování. Šikana se projevuje i v nepřímé podobě jako demonstrativní přehlížení a ignorování žáka či žáků třídní nebo jinou skupinou spolužáků. Rovněž se může realizovat prostřednictvím elektronické komunikace, jedná se o tzv. kyberšikanu. Za šikanování se nepovažuje škádlení a agrese, která nemá znaky šikanování (opakování, záměrnost atd.).

Přímé a nepřímé varovné signály šikanování, rysy kyberšikany

Nepřímé znaky šikanování

- Žák je o přestávkách často osamoceny, ostatní o něj nejeví zájem, nemá kamarády.
- Při týmových sportech bývá jedinec volen do mužstva mezi posledními.
- O přestávkách vyhledává blízkost učitelů.

- Má-li žák promluvit před třídou, je nejistý, ustrašený.
- Působí smutně, nešťastně, stísněně, mívá blízko k pláči.
- Stává se uzavřeným.
- Jeho školní prospěch se někdy náhle a nevysvětlitelně zhoršuje.
- Jeho věci jsou poškozené nebo znečištěné, případně rozházené.
- Mívá zašpiněný nebo poškozený oděv.
- Stále postrádá nějaké své věci.
- Odmítá vysvětlit poškození a ztráty věcí, nebo používá nepravděpodobné výmluvy.
- Mění svoji pravidelnou cestu do školy a ze školy.
- Začíná vyhledávat důvody pro absenci ve škole.
- Mohou se objevit odřeniny, modřiny, škrábance nebo řezné rány, které nedovede uspokojivě vysvětlit.

Zejména je třeba věnovat pozornost mladším žákům nově zařazeným do třídy, neboť přízpusobovací konflikty nejsou vzácností.

Přímé znaky šikanování

- Posměšné poznámky na adresu žáka, pokořující přezdívka, nadávky, ponižování, hrubé žerty na jeho účet. Rozhodujícím kritériem je, do jaké míry je daný žák konkrétní přezdívkou nebo „legrací“ zranitelný.
- Kritika žáka, výtky na jeho adresu, zejména pronášené nepřátelským až nenávislným nebo pohrdavým tónem.
- Nátlak na žáka, aby dával věcné nebo peněžní dary šikanujícímu nebo za něj platil.
- Příkazy, které žák dostává od jiných spolužáků, zejména pronášené panovačným tónem, a skutečnost, že se jim podřizuje.
- Nátlak na žáka k vykonávání nemorálních až trestných činů či k spoluúčasti na nich.
- Honění, strkání, šťouchání, rány, kopání, které nemusí být zvláště silné, ale je nápadné, že je oběť neoplácí.
- Rvačky, v nichž jeden z účastníků je zřetelně slabší a snaží se uniknout.

Znaky šikanování projevující se mimo školu

- Za dítětem nepřicházejí domů spolužáci nebo jiní kamarádi.
- Dítě nemá kamaráda, s nímž by trávilo volný čas, s nímž by si telefonovalo apod.
- Dítě není zváno na návštěvu k jiným dětem.
- Nechuť jít ráno do školy (zvláště když dříve mělo dítě školu rádo). Dítě odkládá odchod z domova, případně je na něm možno při bedlivější pozornosti pozorovat strach, či ztrátu chuti k jídlu.
- Dítě nechodí do školy a ze školy nejkratší cestou, případně střídá různé cesty, prosí o dovoz či odvoz autem.

- Dítě chodí domů ze školy hladové (agresoři mu berou svačinu nebo peníze na svačinu).
- Usíná s pláčem, má neklidný spánek, křičí ze snu, např. „Nechte mě!“
- Dítě ztrácí zájem o učení a schopnost soustředit se na ně.
- Dítě bývá doma smutné či apatické nebo se objeví výkyvy nálad, zmínky o možné sebevraždě. Odmítá svěřit se s tím, co je trápí.
- Dítě žádá o peníze, přičemž udává nevěrohodné důvody (například opakovaně říká, že je ztratilo), případně doma krade peníze.
- Dítě nápadně často hlásí ztrátu osobních věcí.
- Dítě je neobvykle, nečekaně agresivní k sourozencům nebo jiným dětem, může projevovat i zlobu vůči rodičům.
- Dítě si stěžuje na neurčité bolesti břicha nebo hlavy, možná ráno zvrací, snaží se zůstat doma. Svě zdravotní obtíže může přehánět, případně i simulovat (manipulace s teploměrem apod.).
- Dítě se vyhýbá docházce do školy.
- Dítě se zdržuje doma víc, než mělo ve zvyku.

Rysy kyberšikany

- Kyberšikana není omezena časem (lze ji provádět prakticky kdykoliv – i ve vyučování) ani místem (nemusí splňovat podmínku přímé šikany o současné přítomnosti oběti a agresora na stejném místě).
- Kyberšikana je dostupná mnohem širšímu publiku a ponížení je obětí prožíváno o to intenzivněji než u přímé šikany, kde je svědkem často jen několik spolužáků.
- Obsah kyberšikany se šíří velmi rychle mezi další a další „publikum“.
- Pachatel kyberšikany je anonymní a zpravidla bývá velmi obtížné ho vystopovat.
- Kyberšikana svou anonymní podstatou umožňuje komukoliv stát se agresorem – není výjimkou, že existuje souvislost mezi přímou šikanou a kyberšikanou, kde se role agresora a oběti obrátí.
- Vždy je třeba mít na paměti možnou neúmyslnost – pachatel činu vnímaného obětí jako kyberšikana nemusí svůj krok mýnit jako útok, nebo může být z nedostatku informací zneužit třetí osobou – skutečným kyberagresorem.

Zkrácený popis stadií šikanování (Kolář, 2011)

Školní šikanování je nemoc skupinové demokracie a má svůj zákonitý vnitřní vývoj. První stadium se v podstatě odehrává v jakékoliv skupině. Všude je někdo neoblíbený nebo nevlivný, na jehož úkor se dělají „legrácky“. Pak to ale jde dál, skupina si najde jakéhosi „otloukánka“. Třetí stadium je už klíčové, kdy se vydělí jádro útočníků a systematicky začne šikanovat nevhodnější oběti. Do této chvíle lze věci jasně řešit. Následně ale dojde k bodu zlomu, kdy se šikanování stane nepsaným zákonem i pro opravdu slušné děti a celá skupina se stává krutou. V pátém stadiu – totalitě – se stane šikanování skupinovým programem.

První stadium: Zrod ostrakismu

Jde o mírné, převážně psychické formy násilí, kdy se okrajový člen skupiny necítí dobře. Je neoblíben a není uznáván. Ostatní ho více či méně odmítají, nebaví se s ním, pomlouvají ho, spřádají proti němu intriky, dělají na jeho účet „drobné“ legrácky apod. Tato situace je již zárodečnou podobou šikanování a obsahuje riziko dalšího negativního vývoje.

Druhé stadium: Fyzická agrese a přitvrzování manipulace

V zátěžových situacích (což může být i školou vytvářené konkurenční prostředí), kdy ve skupině stoupá napětí, začnou ostrakizovaní žáci sloužit jako hromosvod. Spolužáci si na nich odreagovávají nepříjemné pocity například z očekávané těžké písemné práce, z konfliktu s učitelem nebo prostě jen z toho, že chození do školy je obtěžuje. Manipulace se přitvrzuje a objevuje se zprvu ponejvíce subtilní fyzická agrese. Stupňování agrese může být dáno také neřešením předchozí situace ...

Třetí stadium (klíčový moment): Vytvoření jádra

Vytváří se skupina agresorů, úderné jádro. Tito šířitelé „viru“ začnou spolupracovat a systematicky, nikoliv již pouze náhodně, šikanovat nejvhodnější oběti. V počátku se stávají jejich oběťmi ti, kteří jsou už osvědčeným objektem ostrakizování. Třída ví, o koho jde. Jde o žáky, kteří jsou v hierarchii nejnižší, tedy ti „slabí“. Svým způsobem platí „raději on, než já“.

Čtvrté stadium: Většina přijímá normy

Normy agresorů jsou přijaty většinou a stanou se nepsaným zákonem. V této době získává neformální tlak ke konformitě novou dynamiku a málokdo se mu dokáže postavit. Platí „Buď jsi s námi, nebo proti nám.“ U členů „virem“ přemožené skupiny dochází k vytvoření jakési alternativní identity, která je zcela poplatná vůdcům. I mírní a ukáznění žáci se začnou chovat krutě – aktivně se účastní týrání spolužáka a prožívají při tom uspokojení.

Páté stadium: Totalita neboli dokonalá šikana

Násilí jako normu přijímají všichni členové třídy. Šikanování se stává skupinovým programem. Obrazně řečeno nastává éra „vykořisťování“. Žáci jsou rozděleni na dvě sorty lidí, které jsem pro přehlednost označil jako „otrokáře“ a „otroky“. Jedni mají všechna práva, ti druzí nemají práva žádná. Ve čtvrtém a pátém stadiu hrozí reálné riziko prorůstání parastruktury šikany do oficiální školní struktury. Stává se to v případech, kdy iniciátor šikanování je sociometrickou hvězdou. Je žákem s výborným prospěchem, má kultivované chování a ochotně pomáhá pedagogovi plnit jeho úkoly.

Charakteristické projevy pro počáteční a pokročilá stadia šikany

Závažnost vnitřního vývoje je nutné přibližně vytušit z postojů členů skupiny k šikanování již na počátku nebo v průběhu prvních kroků.

	Počáteční stadium	Pokročilé stadium
Chování oběti	Poměrně otevřeně mluví o tom, co se jim stalo a kdo je šikanoval.	Je patrná ustrašenost, nechťejí prozradit, kdo jim ublížil. Někdy zdůvodňují zranění bizarním způsobem.
Spolupráce svědků	Vyjadřují nesouhlas se šikánováním a bez většího strachu vypovídají.	Odmítají vypovídat, tvrdí, že nic neviděli a neslyšeli. Občas přiznávají, že nesmějí nic říct. Výpovědi působí podezřele.
Vztah svědků k agresorům	Násilí nepopírají a vyjadřují vůči němu výhrady.	Násilí bagatelizují nebo popírají.
Vztah ostatních žáků k násilí ve třídě	Projevují soucit s obětí a porozumění neférovosti ubližování silným slabým.	Oběť je kritizována a znevažována. Často je obviněna, že si za to může sama.
Vztah žáků k oběti	Agresori nejsou vnímáni jednoznačně pozitivně, jejich okolí se to nebojí vyjádřit.	Oceňují, chválí a brání agresory, případně pro ně hledají polehčující okolnosti.
Atmosféra ve třídě	Malá soudržnost, nespolupráce, omezená svoboda projevu a názoru. Atmosféra je však ještě „živá“.	Těžká atmosféra strachu, napětí a nesvobody. „Špatně se tu dýchá“.

Odpovědnost školy chránit děti před šikanou

Škola má jednoznačnou odpovědnost za své žáky. V souladu s ustanovením

§ 29 zákona č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání, jsou školy a školská zařízení povinny zajišťovat bezpečnost a ochranu zdraví dětí, žáků a studentů v průběhu všech vzdělávacích a souvisejících aktivit a současně vytvářet podmínky pro jejich zdravý vývoj a pro předcházení vzniku rizikového chování. Z tohoto důvodu pedagogický pracovník šikánování mezi žáky předchází, jeho projevy neprodleně řeší a každé jeho oběti poskytne okamžitou pomoc.

Škola má ohlašovací povinnost při výskytu šikany v následujících případech: dojde-li v souvislosti se šikanou k jednání, které by mohlo naplňovat znaky přestupku nebo trestného činu, obrací se škola na Policii ČR. Trestní oznámení je možné podat také na státní zastupitelství. Dojde-li k šikaně v průběhu vyučování, s ním souvisejících činností nebo poskytování školských služeb, má škola povinnost tuto skutečnost oznámit zákonnému zástupci žáka, který byl útočníkem i žáka, který byl obětí. Škola ohlašuje orgánu OSPOD takové skutečnosti, které nasvědčují tomu, že dítě je v ohrožení buď proto, že ho ohrožuje někdo jiný nebo proto, že ohrožuje svým chováním samo sebe.

Školní program proti šikanování je nejúčinnějším způsobem, jak ochránit děti před šikanou. Zahrnuje v sobě metody řešení a další opatření zaměřená přímo na nápravu šikanování. Navazuje na všeobecnou prevenci rizikového chování ve škole, a tedy na školní PP.

Ředitelka školy je orientována v metodice, organizaci a právní problematice šikanování a vytváří příznivé podmínky pro ŠPP.

Jak se zachovat při podezření na šikanu a při jejím zjištění:

Zmapování situace

Třídní učitelé mapují situaci ve třídách, využívají k tomu komunitní kruhy, individuální pohovory se žáky nebo třídnické hodiny.

Metodičky prevence mapují situaci ve škole prostřednictvím rozhovorů se žáky, učiteli, rodiči, využívají anket a dotazníků, vyhodnocují schránku důvěry.

Motivování pedagogů pro změnu

Je v zájmu všech zaměstnanců školy vytvářet žákům bezpečné a podnětné prostředí. Pedagogové spolu úzce spolupracují a předávají si potřebné informace. Důležitá je v oblasti prevence samozřejmě také spolupráce s rodiči.

Společné vzdělávání a supervize všech pedagogů

Pedagogové školy mají zájem dále se vzdělávat. Po absolvování seminářů vždy předávají nové informace, které získali, ostatním. V oblasti prevence se snažíme postupně vzdělávat celý tým.

Preventivně-poradenský tým

Preventivně-poradenský tým je tvořen:

- ředitelkou školy: Mgr. Pavla Žížková
- zástupkyní ř. š. pro 1. st.: Mgr. Olga Kozačová
- zástupkyní ř. š. pro 2. st.: Mgr. Monika Cibulková
- výchovnou poradkyní: Mgr. Milena Rulcová, Mgr. Hana Jelínková
- školní metodičkou prevence: Mgr. Hana Jelínková
- školní sociální pedagožkou: Mgr. Milena Rulcová
- školní psycholožkou: Mgr. Karolína Červenková

- třídními učiteli

Společný postup při řešení šikanování

Užší realizační tým ve spolupráci s konkrétním třídním učitelem rozhodne, zda na podkladě kvalifikovaného odhadu stádia a formy šikanování zvládne řešení škola sama, nebo si povolá odborníka specialistu (viz. klasifikace níže). V případě, že jde o počáteční a obvyklou šikanu, kterou zvládne škola sama, postupuje podle scénáře určeného pro tento typ šikanování. Pokročilé a komplikované šikany škola řeší ve spolupráci s odborníky specialisty, zejména z PPP. Škola se vždy řídí aktuálními doporučeními MŠMT.

Do komplikované šikany řadíme především neobvyklé formy šikany. Dále sem zahrneme základní formy šikany, se kterými nemáme zkušenosti. Patří do nich šikany krajně ohrožující bezpečí pedagoga a život oběti, dále šikany se změnou v základním schématu. Prakticky jde zejména o nějakou zvláštnost u přímých a nepřímých účastníků šikany. Patří sem rovněž šikany s rozvinutým zakrývajícím systémem. Vážnou komplikací je intenzivnější závislostní vztah mezi oběťmi a agresory a vážnější dopady šikany na oběť – například známky úzkostné poruchy.

Šikanování je komplikovaný a paradoxní fenomén a běžné pedagogické postupy naprosto selhávají.

Klasifikace scénářů pomoci podle cíle léčby, stadia a formy šikanování (Kolář, 2011)

Situace, které zvládne škola sama

- První pomoc pro obyčejnou počáteční šikanu
- Celková léčba pro řešení prvních dvou stadií šikanování – sestaví se plán pro celou třídu a nastaví se další postup

Scénáře, kdy potřebuje škola pomoc zvenku

- První pomoc pro komplikovanou počáteční šikanu
- První pomoc (krizové scénáře) pro obyčejnou pokročilou šikanu
- První pomoc (krizové scénáře) pro komplikovanou pokročilou šikanu, patří sem např.
výbuch skupinového násilí, tzv. školní lynčování
- Celková léčba pro třetí stadium šikanování s běžnou i komplikovanou formou

Pro školu jsou určeny následující dva scénáře. První je určen pro řešení počáteční obyčejné šikany. Důvodem je fakt, že těchto obyčejných počátečních šikan je nejvíce a tvoří obrovské podhoubí pro rozbujení pokročilých a neobvyklých šikan. Druhý scénář je určen k řešení výbuchu skupinového násilí, tzv. školního lynčování. V tomto případě nelze čekat na odborníka – specialistu, protože je oběť ohrožena bezprostředně na zdraví a později je většinou nemožné

případ vyšetřit. Škola proto nejprve zakročí sama, vyřeší akutní problém a později jej řeší za pomoci odborníka.

První věc, která však musí být vždy provedena, je zápis o prvotní informaci (zatím neproověřené), která se k pedagogovi dostala – datum, čas, informátor (jeho jméno nikomu nesdělujeme), obsah sdělení, podpis (zapisovatele sdělení, popř. i informátora). Stejně tak musí být proveden následný zápis o způsobu řešení zjištěné situace. Tyto zápisy si škola ponechává ve svém archivu.

Scénář pro obyčejnou počáteční šikanu (Kolář, 2011)

- Odhad závažnosti onemocnění skupiny a stanovení formy šikany
- Rozhovor s informátory a oběťmi
- Nalezení vhodných svědků
- Individuální rozhovory se svědky – nepřípustné je společné vyšetřování agresorů a svědků, hrubou chybou je konfrontace oběti s agresory
- Ochrana oběti
- Předběžná diagnóza a volba ze dvou typů rozhovoru:
  - o rozhovor s oběťmi a poté rozhovor s agresory (směřování k metodě usmíření) o rozhovor s agresory (směřování k metodě vnějšího nátlaku)
    - Realizace vhodné metody:
      - o metoda usmíření
      - o metoda vnějšího nátlaku (výchovný pohovor nebo výchovná komise s agresorem a jeho rodiči)
    - Třídnická hodina:
      - o efekt metody usmíření o oznámení potrestání agresorů
- Rozhovor s rodiči oběti
- Rozhovor s rodiči agresora
- Popř. třídní schůzka
- Práce s celou třídou

Základní krizový scénář pro výbuch pokročilé šikany – poplachový plán pro tzv. školní lynčování (Kolář, 2011)

- První (alarmující) kroky pomoci o zvládnutí vlastního šoku – bleskový odhad závažnosti a formy šikany o bezprostřední záchrana oběti, zastavení skupinového násilí
- Příprava podmínek pro vyšetřování o zalarmování pedagogů na poschodí a informování vedení školy o zabránění domluvě na křivé skupinové výpovědi o pokračující pomoc oběti (přivolání lékaře)
  - o oznámení na Policii ČR, paralelně – navázání kontaktu se specialistou na šikanování, informace rodičům
- Vyšetřování
- Rozhovor s oběťmi a informátory
- Nalezení nejslabších článků nespolupracujících svědků
- Individuální, případně konfrontační rozhovory se svědky

- Rozhovor s agresory, případně konfrontace mezi agresory, není vhodné konfrontovat agresora (agresory) s obětí (oběťmi).
- Léčba
- Metoda vnějšího nátlaku a změna konstelace skupiny

Nápravná opatření

Škola má k dispozici pro zastavení násilí agresorů běžná, ale i mimořádná nápravná opatření: výchovná opatření (napomenutí a důtka třídního učitele, důtka ředitele školy; snížení známky z chování; převedení do jiné třídy, pracovní či výchovné skupiny - je třeba individuálně posoudit efektivitu tohoto opatření, aby nedošlo k přesunutí šikany do nového prostředí a podmínek. Ředitelka školy doporučí rodičům dobrovolné umístění dítěte do pobytového oddělení střediska výchovné péče, případně doporučí realizovat dobrovolný diagnostický pobyt žáka v diagnostickém ústavu; ředitelka školy podá návrh na OSPOD k zahájení práce s rodinou, případně k zahájení řízení o nařízení předběžného opatření či ústavní výchovy s následným umístěním v diagnostickém ústavu; škola umožní agresorovi individuální výchovný plán.

Doporučuje se dále pracovat s agresorem (vedení k náhledu na vlastní chování, motivy apod.) i s obětí šikany. V případě potřeby doporučit zákonnému zástupci péči dítěte v PPP, SVP nebo jiných odborníků – klinických psychologů, psychoterapeutů nebo psychiatrů, případně převedení do jiné třídy.

Pro nápravu situace ve skupině je potřeba pracovat s celým třídním kolektivem. Je nezbytné vypořádat se i s traumaty těch, kteří přihlíželi, ale nezasáhli (mlčící většina či menšina) apod.

Primární prevence v třídnických hodinách

Pro řešení aktuálních témat v třídním kolektivu je možné využít třídnické hodiny. Třídní učitelé spolupracují s ŠPP, především se školní psycholožkou.

Primární prevence ve výuce

Velká část preventivních aktivit naší školy je přímo součástí výuky, dále využíváme externí organizace. Viz PP.

Primární prevence ve školních i mimoškolních programech mimo vyučování

Primární prevence je součástí doplňujících aktivit PP (včetně adaptačního kurzu). Viz PP.

Ochranný režim (demokraticky vytvořený smysluplný školní řád, účinné dohledy učitelů)

Škola má vytvořený školní řád, kde je jasně stanovený postoj školy k šikaně. Učitelé mají v průběhu celého týdne rozepsané dozory na chodbách a při obědě tak, aby se šikaně předcházelo.

Spolupráce s rodiči

Rodiče jsou seznámeni se školním řádem na prvních třídních schůzkách a tripartitních schůzkách. O chování svých potomků jsou pak individuálně informováni v průběhu celého školního roku. Další informace jsou na webových stránkách školy.

Školní poradenské služby

Třídní učitelé pořádají tripartitní schůzky s rodiči. Všichni pedagogičtí pracovníci (včetně vedení školy) mají konzultační hodiny, dle individuální domluvy. Na škole funguje ŠPP, které nabízí konzultace dle individuální dohody.

Spolupráce se specializovanými zařízeními

Při předcházení případům šikany a při jejich řešení je důležitá spolupráce vedení školy, školního metodika prevence, výchovné poradkyně nebo zástupce školy s dalšími institucemi a orgány zejména: v resortu školství – s PPP, SVP, speciálně pedagogickými centry (v případě integrovaných dětí na běžných školách); v resortu zdravotnictví – s pediatrií a odbornými lékaři, dětskými psychology, psychiatry a zařízeními, která poskytují odbornou poradenskou a terapeutickou péči, včetně individuální a rodinné terapie; v resortu sociální péče – s oddělením péče o rodinu a děti, s oddělením sociální prevence.

Dle vyhlášky č. 72/2005 Sb., o poskytování poradenských služeb ve školách a školských poradenských zařízeních, ve znění vyhlášky č. 116/2011 Sb. je při poskytování poradenských služeb (tj. také při intervenčních programech) nutné žáky, včetně jejich zákonných zástupců, předem informovat o charakteru poradenské služby. Využívá se tzv. informovaný souhlas (viz § 1 odst. 3 vyhlášky č. 72/2005 Sb., o poskytování poradenských služeb ve školách a školských poradenských zařízeních, ve znění vyhlášky č. 116/2011 Sb.)

Dojde-li k závažnějšímu případu šikany nebo při podezření, že šikana naplnila skutkovou podstatu trestného činu (provinění), ředitelka školy nebo školského zařízení oznámí tuto skutečnost Policii ČR.

Ředitelka školy oznámí na OSPOD skutečnosti, které ohrožují bezpečí a zdraví žáka. Pokud žák spáchá trestný čin (provinění), popř. opakovaně páchá přestupky, ředitelka školy zahájí spolupráci s OSPOD bez zbytečného odkladu (viz § 6, 7 a 10 zákona č. 359/1999 Sb., o sociálně právní ochraně dětí, ve znění pozdějších předpisů).

Vztahy se školami v okolí (domluva ředitelů na spolupráci při řešení šikany, kdy se jí účastní žáci z různých škol)

V případě potřeby je naše škola ochotná spolupracovat na řešení šikany se všemi zúčastněnými.

Literatura, webové stránky, kontakty

Literatura pro oblast školního šikany

- Kolář M. (2011). Nová cesta k léčbě šikany. Praha: Portál.

Doporučená literatura (knihy, sborníky, studie, závěrečné zprávy):

- Kavalír, A. (Eds.) (2009).
- Kyberšikana a její prevence – příručka pro učitele. Plzeň: Dragonpress s.r.o. Kolář, M. (2013).
- Výcvik odborníků v léčbě šikany. Praha: Pražská vysoká škola psychosociálních studií. Kolář, M. (2012).
- Net story: Příběhy ze světa internetu. Praha: NCBI. Kolář, M. (2001, 2005).
- Bolest šikanování. Praha: Portál. Kolář, M. (2009).
- Skrytá podstata Hradeckého školního programu proti šikanování. In: Phillipová, L., Janošová, P. (Eds.) Šikana jako etický, psychologický a pedagogický problém. Sborník příspěvků z konference v Praze 19.3. 2009. Praha: Tribun EU. Kolář, M. (2005).
- Školní násilí a šikanování. Ostrava: CIT, Ostravská univerzita. Kolář, M. (Ed.) (2004)
- Školní šikanování. Sborník z první celostátní konference konané v Olomouci na Ped. F UP 30.3. 2004. Praha: Společenství proti šikaně.10-12. Kolář, M. (2000, 1997).
- Skrytý svět šikanování ve školách. Praha: Portál. Kolář, M. (2003).
- Specifický program proti šikanování a násilí ve školách a školských zařízeních. Praha: MŠMT ČR. Kolektiv autorů (2012).
- Elektronická šikana a jak jí řešit. (Metodický materiál.) Praha: NCBI. Kopecký, K., Krejčí, V. (2010).
- Rizika virtuální komunikace. (Příručka pro učitele.) Olomouc: Net Univerzity. [cit. 2.12. 2012]
<http://www.e-nebezpeci.cz/index.php/ke-stazeni> Krejčí, V. (2010).
- Kyberšikana – kybernetická šikana. Olomouc: E-Bezpečí. [cit. 2.12. 2012]
Dostupný z WWW –
<http://www.e-nebezpeci.cz/index.php/ke-stazeni/materialy-pro-studium-studie-atd> Parry, J., Carrington, G. (1997).
- Čelíme šikanování: Sborník metod. Praha: IPPP: Portál. Phillipová, L., Janošová, P. (Eds.) (2009).
- Šikana jako etický, psychologický a pedagogický problém. Sborník příspěvků z konference konané 19. 3. 2009 v Praze. Brno: Tribun EU. Rogers, V. (2011).
- Kyberšikana. (Pracovní materiály pro učitele a žáky.) Praha: Portál. Říčan, P., Janošová, P. (2010).
- Jak na šikanu. Praha: Grada. Říčan, P. (1995).
- Agresivita a šikana mezi dětmi. Praha: Portál.

Webové stránky s tematikou školní šikany a kyberšikany

- Společenství proti šikaně, www.sikana.org
- E – Nebezpečí pro učitele, www.e-nebezpeci.cz
- E – bezpečí, www.e-bezpeci.cz
- Národní centrum bezpečnějšího internetu, www.ncbi.cz

- MŠMT: prevence@msmt.cz

Kontakty

- Sdružení Linka bezpečí (116 111), www.linkabezpeci.cz
-
- Poradna webu Minimalizace šikany, www.minimalizacesikany.cz
- Internet poradna, www.internetporadna.cz
- Kontaktní centrum, které přijímá hlášení, týkající se nezákonného a nevhodného obsahu internetu, www.horka-linka.cz
- Poradna E – Bezpeci – poradenská linka zaměřená na prevenci rizikového chování na internetu, www.napisnam.cz

Zpracovala: Mgr.Hana Jelínková

Schválila Mgr. Pavla Žižková

Ve Světicích dne 22.8. 2023